

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РЕГУЛЮВАННІ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

У статті розглянуто питання державного регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції. Визначено напрями реформування системи регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції в Україні з метою її гармонізації з аналогічною системою ЄС з урахуванням кращого міжнародного досвіду.

Ключові слова: якість сільськогосподарської продукції, реформування, державне регулювання, безпечність сільськогосподарської продукції, міжнародна практика державного регулювання.

І. Вступ

Сільськогосподарське виробництво було і є значною частиною української економіки. Проте, незважаючи на наявність сприятливих природних ресурсів, виробничі показники цієї галузі залишаються досить низкими. Основними перешкодами для ефективного розвитку галузі є недостатня ефективність зовнішніх і внутрішніх ринків сільськогосподарської продукції, низька якість сировини та кінцевої продукції, невідповідність системи державного регулювання безпечності харчових продуктів європейській і міжнародній практиці, неефективна система кредитування (у тому числі надання державних дотацій).

У 2012 р. частка агропромислового комплексу у валовому внутрішньому продукті України становила 11%, а номінальний ВВП у I кварталі 2013 р. – 301,6 млрд грн. У розрахунку на 1 особу ВВП становить 6624 грн, що в реальному виразі на 0,9% менше, ніж у I кварталі 2012 р. Водночас у сільському господарстві відбулося зростання виробництва валової доданої вартості на 5,7% [7].

В аграрному секторі України обсяг прямих іноземних інвестицій залишається меншим за можливий, насамперед, тому, що інвестори зволікають із прийняттям рішень про вкладення коштів через несприятливий інвестиційний клімат та великі видатки, пов'язані зі здійсненням господарської діяльності в Україні. На 1 січня 2013 р. обсяг іноземних інвестицій в український аграрний сектор становив 685,3 млн дол. США. Частка іноземних інвестицій у сільське господарство – 1,4% від загальних іноземних інвестицій в економіку України. За даними статистики, найбільшим інвестором у сільське господарство України є Кіпр – 360,7 млн дол. США. Інвестиції з Великої Британії становлять 42,8 млн дол. США, з Віргінських

Островів – 27,3 млн дол. США (на 82% більше, ніж на початку поточного року) [5].

Значно підриває експортно-імпортний потенціал сільського господарства України та знижує його конкурентоспроможність застосування не гармонізованої із сучасною міжнародною практикою, застарілої системи державного регулювання безпечності і якості сільськогосподарської продукції. Україна продовжує використовувати систему регулювання безпечності сільськогосподарської продукції, яка не відповідає вимогам СОТ та не визнана більшістю країн світу.

Поняття “якість” цікавила вчених з давніх часів, зокрема, відомі філософи та економісти звертали увагу як на її загальнопізнавальні аспекти, так і на соціально-економічний зміст (Арістотель, К. Маркс, К. Ісікава та ін.). Зарубіжні (С. Вольф, Л. Ревенко, П. Хубнер) і вітчизняні фахівці (В. Артиш, П. Лайко) приділяли увагу питанню якості сировини.

Механізми державного регулювання агропромислового комплексу досліджували такі українські автори, як: О. Амосов, Г. Атаманчук, Г. Андрусенко, Л. Анічин, В. Бакуменко, М. Болдуєв, В. Воротін, А. Дегтяр, О. Іваницька, В. Ільяшенко, Д. Карамішев, М. Кропивка, В. Корженко, М. Латинін, Ю. Лебединський, П. Макаренко, М. Малік, О. Мордвінов, В. Месель-Веселяк, Н. Мельтюхов, Г. Мостовий, О. Оболенський, Я. Олійник, Г. Одінцов, П. Саблук, І. Сурай, Л. Чернюк, О. Шапоренко.

Досвід державного регулювання розвитку АПК у зарубіжних країнах висвітлено в працях І. Алтухова, М. Бакетта, А. Баляна, Ю. Баландіна, А. Діброви, З. Залого, В. Збарського, С. Кваши, С. Писаренка, В. Солдатова, Г. Спаського, В. Чеботарьова О. Чаянова та ін.

Однак окремі питання потребують детальнішого опрацювання. Так, на сьогодні недостатньо глибоко досліджено питання державного регулювання якості й безпеки

сільськогосподарської продукції з метою визначення напрямів реформування системи регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції в Україні з урахуванням кращого міжнародного досвіду.

II. Постановка завдання

Метою статті є узагальнення досвіду державного регулювання якості та безпечності сільськогосподарської продукції в економічно розвинутих країнах і визначення напрямів реформування цієї системи в Україні.

III. Результати

Виробництво високоякісної аграрної продукції є першочерговим обов'язком кожного сільськогосподарського товаровиробника. Залежно від якості цієї продукції визначається попит на неї споживачів, реалізація й одержання прибутку, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

За загальним уявленням, якість продукції (у тому числі сільськогосподарської) – це сукупність споживчих властивостей товарів, продуктів, що забезпечують певні потреби населення та народного господарства відповідно до її призначення. Водночас Декрет Кабінету Міністрів України “Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення” від 8 квітня 1993 р. дає підстави стверджувати, що якість сільськогосподарської продукції – це система різноманітних показників, яким має відповідати остання і які повинні впроваджуватись у процесі виробництва. Такий висновок впливає з змісту ст. 1 цього Декрету, де зазначено, що якість продукції – це сукупність властивостей, які відображають безпечність, новизну, довговічність, надійність, економічність, енергоємність, естетичність, екологічність продукції тощо, які надають їй здатності задовольняти споживача відповідно до її призначення [9].

Визначення поняття якості наведено в Міжнародному стандарті ISO 9001.87, згідно з яким якість – це сукупність властивостей, характеристик продукції чи послуги, які надають можливість задовольнити обумовлені потреби, що передбачаються відповідно вимогами стандартів серії 900. Система якості повинна функціонувати таким чином, щоб забезпечити упевненість у тому, що протягом певного часу після її використання не виявляться шкідливі для здоров'я, життя людини наслідки та інші недоліки.

Серед національних нормативних актів, що стосуються безпечності та якості харчових продуктів і продовольчої сировини, визначальним є Закон України “Про безпечність та якість харчових продуктів”, згідно зі ст. 1 якого безпечність харчового продукту являє собою стан харчового продукту, що є результатом діяльності з виробництва та обігу, яка здійснюється з додержанням вимог, встановлених санітарними заходами та

(або) технічними регламентами, та забезпечує впевненість у тому, що харчовий продукт не завдає шкоди здоров'ю людини (споживача), якщо він спожитий за призначенням [1]. Закон України “Про безпечність та якість харчових продуктів” від 23 грудня 1997 р. (в редакції Закону України від 6 вересня 2005 р.) містить визначення поняття “сільськогосподарська продукція” як сільськогосподарських харчових продуктів тваринного й рослинного походження, що призначені для споживання людиною в сирому або переробленому стані як інгредієнти для їжі [3].

Державне регулювання належної якості та безпечності продовольчої сировини здійснюється з метою забезпечення гарантій щодо:

- безпечності життя та здоров'я людини в разі їх споживання й використання;
- їх виробництва в умовах, що відповідають установленим вимогам технології, санітарних норм і правил, безпечності та збереження навколишнього природного середовища;
- їх виробництва із застосуванням дозволених продовольчої сировини і супутніх матеріалів;
- повноти й достовірності інформації про їх властивості;
- їх відповідності вимогам нормативних документів щодо якості та безпечності;
- їх реалізації відповідно до правил торгівлі.

Державне регулювання належної якості та безпечності продовольчої сировини здійснюється Кабінетом Міністрів України й уповноваженими центральними органами виконавчої влади таким чином:

- державне нормування показників якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини та супутніх матеріалів;
- державна реєстрація харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів;
- державна реєстрація нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину та супутні матеріали;
- обов'язкова сертифікація харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів, послуг у сфері громадського харчування та сертифікація систем якості виробництва цих продуктів, сировини, матеріалів і надання послуг;
- встановлення та додержання порядку ввезення в Україну харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів;
- здійснення контролю за додержанням порядку ввезення харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів [6].

Загальне державне регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада

міністрів Автономної Республіки Крим та центральні органи виконавчої влади областей, районів, міст Києва та Севастополя.

Органами із спеціальною компетенцією в галузі державного регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції під час її виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, використання, утилізації чи знищення є уповноважені центральні органи виконавчої влади в галузі охорони здоров'я, захисту прав споживачів, стандартизації, метрології та сертифікації, ветеринарної медицини, карантину рослин, їхні органи в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах Києві та Севастополі в межах їхньої компетенції.

Зокрема, у складі Міністерства аграрної політики та продовольства України функціонує Державна інспекція з контролю якості сільськогосподарської продукції та моніторингу її ринку – урядовий орган державного управління, який діє на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1429. Вона здійснює контроль якості сільськогосподарської продукції та сировини під час їх виробництва, збереження та реалізації, у тому числі при проведенні експортно-імпорتنих операцій. До її компетенції належить також здійснення моніторингу стану кількісного та якісного зберігання зерна й продуктів його переробки, бобових та олійних культур і сировини, а також ринку зернових культур.

Функціями державного регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції є:

- державне нормування показників якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів;
- державна реєстрація спеціальних харчових продуктів та нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину й супутні матеріали;
- декларування відповідності харчових продуктів, продовольчої сировини та супутніх матеріалів;
- сертифікація харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів, запровадження систем контролю якості та безпеки виробництва цих продуктів, сировини, матеріалів;
- встановлення, додержання порядку ввезення та здійснення контролю за додержанням порядку ввезення в Україну харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів.

Державне нормування показників якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів провадиться встановленням норм цих показників у нормативно-правових актах, стандартах та інших нормативних документах на продукцію. Цю функцію здійснює Міністерство охорони здоров'я України, затверджуючи са-

нітарні норми або розробляючи технічні регламенти на продовольчу продукцію. Так, згідно зі ст. 18 Закону України “Про пестициди і агрохімікати” [2], сільськогосподарська сировина повинна відповідати санітарним вимогам щодо максимальних меж пестицидів і агрохімікатів. Рішення про порядок використання сільськогосподарської сировини, яка не відповідає цим вимогам, приймають органи державної санітарно-епідеміологічної служби й державної ветеринарної медицини відповідно до їх компетенції. Сільськогосподарська сировина, яка не може бути використана, підлягає вилученню, утилізації та знищенню в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Державна реєстрація спеціальних харчових продуктів здійснюється веденням Державного реєстру спеціальних харчових продуктів та реєстру висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи на продовольчу продукцію. Державній реєстрації підлягають усі спеціальні та нові харчові продукти. Виробник або постачальник цих продуктів зобов'язаний отримати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи до введення в обіг харчового продукту, продовольчої сировини та супутніх матеріалів. Порядок здійснення державної реєстрації спеціальних харчових продуктів, ведення реєстру висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи та надання наявної в Державному реєстрі спеціальних харчових продуктів та реєстрі висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи інформації, а також оплати витрат на проведення зазначених робіт і надання послуг устанавлюються Кабінетом Міністрів України.

Державна реєстрація нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину й супутні матеріали здійснюється в установленому порядку Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики. Держспоживстандарт визначає порядок державної реєстрації нормативних документів на виробництво харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів, а також забезпечує систематичну публікацію в засобах масової інформації реєстрів зареєстрованих в Україні нормативних документів і формування національного фонду нормативних документів.

Чинне законодавство забороняє використання та державну реєстрацію нормативних документів на харчові продукти, продовольчу сировину й супутні матеріали без встановлення в них показників безпеки. Для державної реєстрації нормативних документів виробник харчового продукту повинен мати технологічну інструкцію або інший документ з описом технологічного процесу виготовлення, а також перелік продовольчої

сировини, речовин і супутніх матеріалів, що застосовуються в процесі виготовлення, із зазначенням даних про норми їх вмісту в кінцевому харчовому продукті. Рецептура є власністю виробника.

Підтвердження відповідності харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів та технологічного обладнання для їх виробництва здійснюється шляхом декларування такої відповідності або сертифікації. Сертифікація підлягає також система їх виробництва.

У разі сертифікації харчові продукти, продовольча сировина й супутні матеріали підлягають випробуванню на відповідність обов'язковим вимогам нормативних документів та нормативно-правових актів у випробувальних лабораторіях, акредитованих у встановленому законодавством порядку. Підтвердження відповідності (декларування відповідності та сертифікація) харчових продуктів, продовольчої сировини й супутніх матеріалів та сертифікація систем якості здійснюються за обов'язковими показниками якості й безпеки, встановленими нормативними документами та нормативно-правовими актами.

Державне регулювання якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини під час їх розроблення, виробництва, надходження на територію України в режимі імпорту, зберігання, транспортування, реалізації, використання, утилізації або знищення складається з державного нагляду й контролю, що здійснюються спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади та їхніми органами на місцях [4].

Запровадження кращої міжнародної практики державного регулювання безпечності сільськогосподарської продукції дасть змогу підвищити безпечність продукції харчування та, відповідно, зміцнить довіру споживачів до виробника. Тому Україні треба фундаментально реформувати системи регулювання безпечності та якості продуктів сільськогосподарського виробництва на базі сучасних світових стандартів, норм і принципів.

Досвід інших країн свідчить, що необхідного рівня безпечності сільськогосподарської продукції можна досягти без застосування жорстких обмежувальних адміністративних процесів, які негативно впливають на конкурентоспроможність аграрного сектору.

Відомо, що не існує ідеальної системи, яка б підходила для всіх країн. Кожна країна має здійснювати інституціональні реформи, які відповідають її унікальним політичним та історичним особливостям. Наприклад, за останні декілька років значна кількість країн ЄС реформували національні органи контролю за безпечністю продуктів харчування. Вони мають відмінності у функціях та цілях,

які залежать від особливостей конкретної країни. Спільним для всіх країн є те, що реформа дала змогу досягти вищого рівня безпечності за менші кошти та запровадити ефективний і результативний контроль.

Так, у Польщі ухвалено новий закон про безпечність харчових продуктів, який вводить процедури, що застосовуються в країні, у відповідність до процедур ЄС. Ще одна реформа здійснюється в системі офіційного моніторингу та нагляду за харчовими продуктами. Польща має намір створити єдиний орган, подібний до агентства зі стандартів продуктів харчування Великої Британії (Food Standards Agency), утвореного у 2000 р. Об'єднана система контролю за продуктами харчування діятиме під керівництвом Міністерства охорони здоров'я. Крім того, виробники самі контролюватимуть якість і безпечність продуктів харчування та сировини, з якої вони виробляються, запровадивши системи контролю якості, такі як ISO, HACCP та GMP21. Заохочення до впровадження систем управління якістю, які регулюватимуть весь виробничий процес, є набагато ефективнішим способом регулювати безпечність та якість харчових продуктів на всіх етапах їх виробництва (від сировини до власне виробництва та пакування), ніж сертифікація готової продукції, що не виправдовує себе.

У Німеччині харчові продукти контролює одна установа – федеральне міністерство із захисту прав споживачів, харчових продуктів та сільського господарства. Підрозділам міністерства доручено виконання певних функцій, які охоплюють спеціальні сфери, такі як харчові продукти та продукти промисловості, засоби захисту рослин, ветеринарна медицина й генна інженерія. Федеральний інститут оцінювання ризиків є науковою установою, що готує експертні висновки з питань безпечності харчових продуктів та захисту здоров'я споживачів, виходячи з міжнародних наукових критеріїв оцінювання.

Бельгійське агентство з продуктів харчування є прикладом того, як можна якісно перетворити систему контролю якості продуктів харчування, до якої входять численні установи, на цілісну систему контролю, що за допомогою чіткого взаємозв'язку між усіма компетентними органами контролю забезпечує ефективний, цілеспрямований та координований нагляд. У минулому різні установи, включаючи міністерство сільськогосподарства та генеральство інспекцію продуктів харчування, мали власні інспекційні й контрольні служби. Усвідомивши, що за таких обставин неможливо створити ефективну, дієву й водночас сприятливу для підприємств систему контролю за харчовими продуктами, уряд Бельгії вирішив

поєднати всі контрольні функції в одній федеральній установі – Бельгійському агентстві з продуктів харчування, яке одноосібно виконує всі контрольні та інспекційні функції на всіх етапах виробництва харчових продуктів: від ферми до столу.

В Естонії єдиним державним органом, який відповідає за безпечність продуктів харчування та сільськогосподарської сировини, що використовується для їх вироблення, є департамент харчових продуктів та ветеринарної медицини, підпорядкований міністерству сільського господарства. Основні обов'язки департаменту – контроль за дотриманням законодавства у ветеринарній медицині, регулювання безпечності харчових продуктів та ринку тощо [8].

Для ефективного функціонування системи державного управління якістю сільськогосподарської продукції необхідно здійснення державної політики відповідно до таких принципів:

- поєднання інтересів держави, товаровиробника та споживача щодо виробництва й обігу сільськогосподарської продукції встановленої якості;
- забезпечення державної підтримки щодо забезпечення встановленої якості сільськогосподарської продукції всім виробникам, незалежно від форми власності та господарювання;
- врахування екологічних чинників формування якості сільськогосподарської продукції;
- забезпечення покращення основних показників якості сільськогосподарської продукції на основі використання сучасних досягнень науки;
- дотримання міжнародних стандартів щодо якості сільськогосподарської продукції;
- забезпечення споживачам вільного доступу до інформації, пов'язаної з якістю сільськогосподарської продукції.

IV. Висновки

Отже, реформування системи регулювання якості та безпеки сільськогосподарської продукції в Україні щодо її гармонізації з аналогічною системою ЄС з урахуванням кращого міжнародного досвіду – це складна робота, яка водночас є стратегічно важливою для розвитку України, що має серйозні конкурентні переваги в аграрній галузі. Вона потребує значної політичної підтримки для запровадження глибоких структурних реформ у правовій, регуляторній та інституційній сферах.

Реформування доцільно проводити за такими напрямками:

- запровадження інтегрованої системи контролю якості сільськогосподарської продукції або створення єдиного органу з контролю за безпекою сільськогосподарської продукції, що характерно для

сучасної міжнародної практики. Для цього необхідно визначити оптимальну для України інституційну модель і внести зміни до відповідних законів України та урядових постанов, які стосуються контролю за безпечністю сільськогосподарської продукції;

- приведення практики здійснення санітарно-епідеміологічної експертизи у відповідність до вимог Закону України “Про безпечність та якість харчових продуктів” у частині визначення переліку об'єктів, що підлягають цій експертизі;
- перегляд нормативів щодо дозволеного вмісту забруднювачів, пестицидів і залишків ветеринарних препаратів із кращими міжнародними стандартами та стандартами й нормами СОТ;
- виходячи з того, що сільське господарство є високоризикованою галуззю, прискорити процес прийняття та належного впровадження критеріїв, що враховують ризики, для застосування їх у планових та обов'язкових перевірях підприємств аграрної галузі з боку контролюючих органів згідно із сучасною міжнародною практикою.

Список використаної літератури

1. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 19. – Ст. 98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 14. – Ст. 91 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Аграрне право: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Жушман, В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко та ін.; [за ред. В.П. Жушмана та А.М. Статівки]. – Х.: Право, 2010. – 296 с.
4. Аграрне право України: підручник / за ред. О.О. Погрібного. – К.: Істина, 2007. – 448 с.
5. Інвестиційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investkoda.gov.ua/obsyag-inozemnix-investicij-v-ukra%D1%97nskij-agrarnij-sektor-na-1-she-lipnya-sklav-739-mln-dolariv-ssha/>.
6. Коломієць Т.М. Експертиза товарів: підручник / Т.М. Коломієць, Н.В. Притульська, О.Л. Романенко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 274 с.
7. Основні показники економічного та соціального розвитку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=38501.
8. Система державного регулювання безпечності харчових продуктів в Україні:

на шляху вдосконалення. Робочий документ конференції IFC "Реформа системи харчової безпеки: міжнародний досвід та рекомендації для України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/a8ca57004b5f7a0f9c36bd6eac26e1c21c2>.

9. Янчук В.З. Аграрне право України / В.З. Янчук. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 681 с.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2013.

Пругула Н.М. Роль государства в регулировании качества и безопасности сельскохозяйственной продукции

В статье рассмотрены вопросы государственного регулирования качества и безопасности сельскохозяйственной продукции. Определены направления реформирования системы регулирования качества и безопасности сельскохозяйственной продукции в Украине с целью её гармонизации с аналогичной системой ЕС с учетом лучшего международного опыта.

Ключевые слова: *качество сельскохозяйственной продукции, реформирование, государственное регулирование, безопасность сельскохозяйственной продукции, международная практика государственного регулирования.*

Pritula N. The role of the state in regulation of quality and safety of agricultural products

In the article the considered questions of government control of quality and safety of agricultural produce, and certain directions of reformation of the system of adjusting of quality and safety of agricultural produce, are in Ukraine with the purpose of its harmonization with the analogical system ES taking into account the best international experience.

Government control of the proper quality and unconcern of food raw material is carried out Cabinet Ukraine and authorized central organs of executive power.

Reformation of the system of adjusting of quality and safety of agricultural produce in Ukraine in relation to its harmonization with the analogical system ES taking into account the best international experience is difficult work, which, at the same time, is strategically important for development of Ukraine. It needs considerable political support for introduction of deep structural reforms in legal, regulator and institutional spheres. It is expedient to conduct reformation after directions: introduction of the computer-integrated checking of quality of agricultural produce or creation of the unique organ system from control of safety of agricultural produce, that characteristically for modern international practice.

It is for this purpose necessary to define an optimum for Ukraine institutional model and make alteration in the proper laws of Ukraine and governmental decisions, which touch control after the unconcern of agricultural produce; bringing practice over of realization sanitary epidemiology examinations in accordance with the requirements of Law of Ukraine "About an unconcern and quality of food products"; a revision of norms is in relation to the settled content of pollutants, pesticides and tailings of veterinary preparations, with the best international standards and standards and norms of WTO; to accelerate the process of acceptance and proper introduction of criteria which take into account risks, for application of them in the planned and obligatory verifications of enterprises of agrarian industry from the side of supervisory organs in obedience to modern international practice.

Key words: *quality of agricultural produce, reformation, government control, unconcern of agricultural produce, international practice of government control.*